

paritur, secus autem spectata secunda persona, & in gratiam creditorum, unde propterea, quando sublata de media prima persona ob eius insufficientiam, remanet solum secunda, tunc praedicta recte intrant, atque ita videtur, damnum ab eodem administratore pariformiter illatum esse omnibus sub eius administratione viventibus.

Postum autem hae infimul stare, quod scilicet bona fideicommissaria recte alienentur, vel obligentur, penitend ac si essent a fideicommissario vinculo soluta, & tamen quod ipse fideicommissi possessor remaneat ad fideicommissi reintegrationem obligatus, ut habemus in alienationibus, quae fiant de consensu vocatorum, sive in illis, quae fiant in vim Apostolicae derogationis, seu alterius facultatis per Principem concessae.

24. Proindeque considerabam, fideicommissa in proposito center ipsius baronis possessores fidei iussores legales, eodem modo quo iuxta terminos d. auct. res qua, C. comm. de legat. eadem fideicommissa dicuntur gerere personam fidei iussorem pro doctibus relictoeodis, quoniam adhuc remanet viro debitori obligatio reintegrandi fideicommissum, & consequenter intrat contributio, seu beneficium divisionis, eo modo quo intrat inter plures fidei iussores ejusdem debitoris, vel alterum divisionis beneficium, quod de iure datur inter plures tertios possessores bonorum ab eodem cum aequali iure causam habentes, cum similibus.

Confere quoque videbatur alterum motivum, quod cum ex eisdem bullae praescriptis, Baro possessor, pro eius debitis fideicommissum damnus ac iacturam passum esset, efficiatur ejusdem fideicommissi debitor, exinde resultabat, quod idem fideicommissum, tanquam creditor Baronis, adionem haberet ad alia bona fideicommissaria in vim ejusdem bullae adnotatae cuiusmodi alterius privatim creditoris, quod non debet esse inferior.

Et quamvis hae omnia motiva singulariter & de se per se difficultatibus immunita non essent, nihilominus ex illis omnibus, ac infimul & unim consideratis, cum regula, ut singularia, quae non profunt &c. per quamdam speciem mixti operis, hujus parit iustitia, dictarumque resolutionum probabilitas resultate videbatur.

Quo vero ad objecta, circa ordinem servandum inter fideicommissa ascendendum, & collateralium, prorsus leve, & contemptibile videbatur illud resultans a dictione alternativa, seu, quoniam, ut bene advertitur in hujus causae decisionibus, atque ipsius Bullae contextu clare comprobatur, dictio praedicta non fiat disjunctiva, seu alternativa, sed potius conjunctiva, seu ampliativa, penitend ac si adhibita essent dictiones, tam & quam, eumdemque sensum habuit ab initio Rota, d. decis. 26. n. 23. & seg. p. 5. recent. ubi quod Bulla indefinitè tollit fideicommissa, tam ascendentium, quam collateralium, & extraneorum.

Majoris autem ponderis videbatur ejusdem ordinis consideratio deducta a dispositione juris in d. auct. res qua, sive a ratione, cui Bulla innititur. Verum & hoc tolli dicebam, tum ex dicta consideratione, quod Bulla respectu creditorum & aliorum ita indefinitè reducere voluerit statum fideicommissorum, prout etiam ante tempora Augusti, tum clarioribus inconcussam praxim, & observantiam Congregationis, quae observantia iuxta quotidianam propositionem, qua nil in foro frequentius, dicitur optima interpretis, & interpretationum regina, dum indefinitè praedicitur super bonis a Barone possessis, non attendendo istum ordinem, tam inter plura fideicommissa, quam etiam inter alia bona ab ipso Barone possessa, quae praxis resultare videbat ab eadem Bulla id praesupponente, dum supponit, quod alia adfunt bona libera Baronis subroganda loco alienatorum, ergo non urget necessitas ordinis; Et ex his omnibus infimul junctis probabilitas huic parti, dictisque resolutionibus assistere videtur.

S U M M A R I U M.

- 1 De contributo ad debita Baronis inter plura fideicommissa per eum possessa.
2 De diversitate patrimoniorum.

ANNOT. AD DISC. LXXXIX.

1 C Urtiosus autem, & singularis punctus, de quo in hoc discursu, pariter ulterius non habuit disputationem, utpote jam sopitus per concordiam, quam ego consului, desideravi, & inculcavi, quoniam, quo magis ad casum reflectebam, eo magis mihi credebam difficultates, non solum ob differentiam in discursu ponderatam, inter fideicommissa ascendentium, & illa transversalium, ducto argumento

a dispositione, auct. res qua, Cod. communis, de legatis. Sed fortius quoniam eventum erat ad alienationem speciale bonorum spectantium ad unum, & non ad alterum fideicommissum, unde propterea non intrabant termini contributi, qui recte intrarent, quando ageretur de debitis simpliciter, ac in genere contractis; minusque termini, de quibus tot. tit. ad leg. Rhodiam de factis, cum ille sit actus necessarius, qui fit in gratiam, & utilitari omnium, iste autem dicitur actus voluntarius administratoris plurium patrimoniorum, qui in una administratione voluit bene se gerere, & in altera male.

Sicet enim Commendatarius, vel administrator, seu Rector plurium Ecclesiarum, vel beneficiorum, bona unius Ecclesiae, vel beneficii alienaret, vel dissiparet, aut consensum praebet impositioni pensionis, non per hoc tenebatur aliae Ecclesiae, vel beneficia contribuere ad refectionem damni, vel ad pensionem; idemque dicitur in illo, qui esset tutor plurium pupillorum, cum similibus.

Sive, cum dispositio istius Bullae, seu alienatio ejus vigore facta, dicatur species casus fortuiti, ut advertitur apud Caval. decis. 62. & 68. & plures in hoc tit. supra ista materia, idcirco si ex fulmine, vel ex alio casu pereant aliqua bona unius fideicommissi, non per hoc intrabit contributio.

Verum quia e converso probabilia quoque sunt fundamenta, de quibus in discursu, & in causa decisionibus, quae prima etiam impressa, decis. 331. part. 14. recent. idcirco causa fuit digna concordia, quae honestè sequata est, ut aequitatis mereretur.

De ista vero materia contribuiti, sive de altera diversitate patrimoniorum, agitur supra, disc. 212. & 23. & tit. de Cred. disc. 11. & tit. de Hered. disc. 3. & tit. de legat. disc. 52. & plura ad rem deducunt de Prat. ad Reverent. decis. 114. de Luca ad Franch. decis. 1. Morin etiam de diversitate patrimoniorum ad alios effectus agit, tit. de success. disc. 4. & 9.

ROMANA PECUNIARIA DE MAXIMIS.

PRO JOSEPHO PANZANO

CUM MARCHIONE ALOYSIO MARIA DE MAXIMIS.

Causa per Congregationem Baronum super puncto bullae ibi disputato ad favorem Joseph.

An, & quae castrorum, & bonorum jurisdictionalium possessio, vel dominium requiratur ad inducendum baronale qualiter, & an sola proprietatis possessio, vel dominium sine usufructu sufficiat, vel e contra.

S U M M A R I U M.

- 1 Falli series.
2 An possessio, & dominium castrorum in sola proprietate faciant Baronem.
3 Fendo dato in dotem, an maritus dicatur Baro; & ad quem spectent alia baronales.
4 Usufructuarius non data cautione, an faciat fructus suos.
5 Legato usufructu praedii, an haeres de illo cum legatario participet.
6 Sub legato usufructus universalis non venit legitimus.

D I S C. X C.

M Orens Lucas de Maximis, pluribus relictis filiis, a Lelio primogenito jure praegrati cum onere perpetuae primogeniturae reliquit castra Praesepti, Pilestini, & Praticae, eorumque usufructum Virginiae uxori donec viveret, quare defuncto testatore, tam Lelius, quam Virginiam mater dicta castra possederunt, ac jurisdictionem dominicam, & baronalem promittunt exercuerunt. Naturae autem ordine turbato, superveniente matre obit filius, cui Panzanos Josephi auctoris autor multas reddidit pecunias, pro quarum recuperatione dicta Josepho agente contra Aloysium Mariam dicti Luca descendentem, diciturque castrorum possessorem jure primogeniturae, ista non obstante, in vim bullae baronum, obsecrabat possessorem, dictam bullam non intrare, eo quod Lelius debitor nunquam fuerit Baro, neque dicta castra possederit, dum sibi relictis erant pleno jure possidenda post mortem Virginiae ejus matris, quae supervixerat, & cum plenus illo.

horum usufructus fuerat relictus. Unde assumpta de super disputatione in Congregatione Baronum, ac praesupposito pro indubitato, Lelium ab initio mortis parentis fuisse dictorum castrorum proprietarium, cum Virginiae solus usufructus esset relictus, quatenus nullam fructuum, & exercitii jurisdictionis participationem vivente matre Lelius habuisset, excitata fuit difficultas, an sola proprietate castrorum faciat Baronem, & Domicellum, ad effectum bullae.

2 Pro affirmativa, ad favorem Panzani creditoris, dicebam videri respondendum; quia cum pluries Congregatio firmaverit, possessorem castrorum, seu bonorum jurisdictionalium ratione solus usufructus non dici Baronem, quia usufructuarius, neque dominum, neque possessionem ipsius rei habere dicitur, sed utrumque reddet panes proprietarium, de necessitate dicendum est, hancioniam retinere panes proprietarium, ne alias deur inconveniens, quod baronia sit in aere, & sine possessore, si illam non damus in usufructuario, neque in proprietario.

Ad id probandum, adducebam simile de beneficio, vel Episcopatu, cujus fructus, etiam cum exercitio jurisdictionis ad alterius favorem sint retriati, ut habemus quotidianum in Abbatis, Episcopatus, & beneficiis, quae per Cardinales resignantur cum reservatione fructuum, de quo agit decis. 763. part. 2. 745. recent. part. 3. Romana pensionis 28. Januarii 1641. Verolipio, impress. inter recent. decis. part. 9. Melphien. pensionis 28. Januarii 1647. Roas, inter suas decis. 318. & in aliis, quoniam ille, qui possidet proprietatem, seu titulum, dicitur Episcopus, vel Abbas, seu beneficiarius veniens sub legibus, & dispositionibus de hujusmodi personis loquentibus, quamvis fructus ab alio percipiatur, sic a pari.

3 Et quamvis motivari posset in contrarium aliud simile magis proximum de baronia per mulierem data in dotem, quod interim constante matrimonio penes virum retinere dicitur, ita ut ipse, non autem mulier, vel ejus procurator intervenire debeat in parlamentis, aliusque actionibus per Barones faciendis, atque ad ipsum spectent exercitium & emolumenta jurisdictionis, ac jus praesentandi ad beneficia jurispatronatus feudo annexi, ex deductis per Jacobin. investitura sequi. verbo de Castro, Capyc. Investit. verbo fenda pro dote vers. administrantur. Barbol. in l. divorzio, s. s. viri, ex n. 41. ff. solut. matrim. ubi late Capob. de baronibus, lib. 1. in rubric. n. 44. & 45. & lib. 2. cap. 57. n. 13. Viviani. de jurejur. lib. 4. c. 7. num. 9. Mantie. dec. 140. nu. 9. 10. & alii, unde propterea ad effectum bullae, dicendum videtur, possessorem castrorum titulo doris, dici posse Baronem sub hae dispositione cadentem, quod tamen particulariter disputatum, ac decisum esse adhuc non praedixi, cum ea quae habentur in Romana donationis de Andofillis, hoc eod. tit. non percutiant casum castris dotalis.

Nihilominus, his etiam admittis, diversam dicebam militare rationem, quia data valida feudi, vel castri datione in dotem, dicitur in maritum transferri, nedum vera possessio civilis, & naturalis, sed etiam verum dominium iuxta unam opinionem, sive juxta alteram quasi dominium, sive dominium civile, & utile, remanente solum penes mulierem quodam dominio directo, & naturali, sive quodam habitu ad domini reversionem, ad text. cum ibi notatis in l. dote ancillam, Cod. de rei vendit. & plenè Barbol. in l. dotalum 63. ff. solut. marr. Castill. de usufructu, cap. 4. Fontanell. de pact. claus. 5. gl. 8. part. 13. ex n. 19. & claus. 6. gl. 1. part. 2. Giurb. ad consuet. Messan. c. 1. gl. 1. p. 1. Rot. decis. 39. post Merlin. de pignor. & in aliis.

Et quae in contrarium dicuntur de marito Baronis, ut non fiat Baro, cum similibus, procedunt ubi feudum, seu castrum dori non potest in dotem, juxta ea, quae habentur supra in Romana, seu Rossanen. hoc eod. tit. disc. 20. tunc enim quamvis de facto, maritus magis, quam mulier Baronis figurat faciat, ac effectum obtineat, facere tamen dicitur de facto, tanquam mulieris vicarius, sive administrator, eo modo, quo cetera bona extradotalia de mulieris tacito consensu ex legis dispositione administrat, ad text. in l. fin. C. de pactis conventis, unde termini non sunt pares.

Congregationi ardebat discursus, sed ex hoc solo motivo non inclinabat, quasi quod cessaret ratio bullae deducta ex potentia, quae fundamentum habet in jurisdictionis exercitio, quam tamen difficultatem replicabam non videri effectivam, quia si ita esset, pendente usufructu, dare oportet

et baroniam in usufructuatio, penes quem residet exercitium jurisdictionis productivum illius potentiae, cui innixa est bullae dispositio, ne alias sequatur jam dictum inconveniens dandi baroniam sine Barone.

Quia tamen pro causam defensione, & servitio, patrocinantium errorem semper cenlui, vel modestius insistere super quaestionibus apud judices dubis, quoties difficultas ex facto dirimi potest, cum ita effectus proprii ingenii ostentationem, vel propriam affectionem potius, quam causam tueri, contra omnem iustitiam, & convenientiae rationem; idcirco quicquid esset de hoc puncto (qui remansit indecisus.) omnem difficultatem cessare dicebam, ex quo constabat in facto, tam per testium depositiones, quam per deputaciones Officialium, ac per gratias, & compositiones de delictis, & ex praesentationibus ad beneficia jurispatronatus, Lelium, actualem, & plenam castrorum possessionem cum jurisdictionis exercitio etiam habuisse.

Et licet replicaretur, hae omnia ipsam esse jure familiaritatis, seu vicario nomine Virginiae matris, quam docebatur legatum usufructus agnovisse, pluresque actus jurisdictionales exercuisse, unde ejusdem tunc possessores duos in solidum esse non poterat, de facti tamen replicabam, ex pluribus Lelium jure suo, in toto, vel in parte dictos actus possessores facere potuisse; Primò, quia cum non doceret Virginiam matrem, duplicem cautio nem, mutianam scilicet, & alteram de bene utendo fecerit, sitisse, sive an id in continenti, vel ex intervallo fecerit, interim proprietarius iuste fructus percipit, illudque denegare potuit usufructuario, qui si de facto le introdat, inelus & vitiosus possessor dicitur, ad fructuum perceptorum restitutionem de stricta iuris censura obligatur, eatenus eximendus, quatenus, vel proprietarii scientia, & patientia, vel muliebri sexus simplicitate, vel aliud probabile bonae fidei motivum illum excuset, ex plenè deductis per Castill. de usufructu cap. 14. Rot. decis. 259. part. 7. recent. Capyc. Latr. consult. 12. n. 1. cum segg. & habetur latius tractatum in sua materia, sub tit. de usufructu, seu servitutiis, praesertim in Forolivien. & in Civitatis Castellae, & in aliis, unde donec dicta duplex cautio praestita sit, Lelius jure proprio fructus percipit, ac plenam castrorum possessionem in proprietate, & usufructu iuste habuit.

Præterea etiam si Virginia ab initio, & in continenti hae adimplevisset, ita ut iste possidendum titulum in Lelio cessasset, adhuc tamen dicebam, ipsum fuisse possedorem etiam in usufructu pro medietate, cum non veritatem in feudis juris francorum de sui natura individuis, possessionum pluralitatem excludentibus, sed in castris alodialibus, quae non implicat esse panes plures pro communi, sive per portiones, & quotas.

Habebat igitur medietatem ex dispositione textus in l. 5. s. alii. ff. de usufructu legato, per quem disponitur, quod si uni fundus, alteri usufructus legatur, tum legatarius de usufructu pro medietate cum usufructuario participare debet, & firmant DD. collecti per Castill. de usufructu, cap. 47. Bellon. de iure crescenti, cap. 5. qu. 10. n. 56. & segg. Merlin. lib. 2. contrav. 6. n. 1. & segg. Adde. ad decis. 636. part. 4. recent. tom. 2. cum aliis deductis in d. Forolivien. sub tit. de usufructu.

Neque aggerendam esse dicebam in spectionem super intelligentia dicti text. ejusque limitationibus, quia hodie non erat de hoc principalis controversia inter legatarium proprietatis, & illum usufructum, sed solum deducebatur ad ostendendum possibilem titulum, quo iuste, & licite Lelius proprietarius dictos actus possessores nomine, & jure proprio facere potuit; licet enim Virginia ex conjecturata forsitan mente defuncti praetendere posset intergrum usufructum, ut pro alia parte scribentes insisterent exercitamenti verbis, ibi, percipiat usufructum plenum, nihilominus potuit nolle percipere, vel consequi nisi in parte, dum vivens & sciens passa est proprietarium etiam participare; nec de jure debitor usufructuatum posse suum legatum agnoscere in dicta Forolivien. igitur hae sola possibilitas sufficit ad excludendum titulum familiaritatis, non intrantem, ubi potentia alterius tituli possidendi nomine proprio concurrat, Mantie. decis. 245. n. 7. Gregor. & adden. decis. 92. Barati. & adden. decis. 169. num. 13.

Denum his omnibus cessantibus, adhuc omnis difficultas tollebatur, quia cum Lelius esset testatoris filius, cui legitima debebatur, pro hac rata & sic in tertia parte castrorum.

strorum, plenam possessionem, etiam in usufructu habuit, legitima enim est incapax cuiuscumque oneris, & servitutis, unde sub legato, vel dispositione quantumvis universalis totius, & integri usufructus, illa non comprehenditur, sed intelligitur in restanti bese, ad text. in *f. prohibemus, auctent. de trien. & fessif. & in auct. noviss. Cod. de inoff. testam.* ubi DD. Bart. in *l. uxoris mee, ff. de usufr. legat. & conf. 56. n. 3.* Castill. *de usufr. cap. 45. n. 11.* Merlin. *de legit. lib. 3. tit. 2. qu. 7. n. 17. & seq. Rot. decif. 579. n. 1. part. 5. recent.* Merlin. *rom. 2. contro. 7. n. 2.* ubi dicit respectu filii instituti hoc esse sine controversia.

Quod etiam in facto clarè comprobari observabam ex iudicio testatoris disponentis, quod quatenus Lelio ad sustentationem sui redditus non fuissent, deberet Virginia mater supplere, ergo testator supponit in Lelio participationem fructuum, & emolumentorum, & ex eisdem causis, dum alia bona ei non reliquit, nec aliud habere constabat, & verba testatoris de dando Virginia plenam usufructum, adiecta erant ad excludendam Bulgariae consuetudinem, & ne legatum resolveretur in alimenta, ut idem testator declaravit.

Et ex his Congregatio censuit bullam intrare, ideòque Commissarium decrevit, non sequo tamen effectu, quia reus redit ad iudicem ordinarium, qui mandatum executionis relaxaverat, & ab eo obtinuit revocationem sub pretextu vii executivæ prescriptæ, super qua idem iudex sententiavit pro prescriptione, deindeque introducta fuit causa in Rota, ut habetur *sub tit. de credito*, in hac eadem causa; demum verò longè post hac scripserat praesens controversia, me tractante, cum honesta concordia finem habuit.

ANNOT. AD DISC. XC. XCI. & XCII.

AD deducta in his discursibus conferunt quæ habentur infra, *disc. 119.* & super contentis in *disc. 92.* ulteriorem disputationem occasio non dedit, videtur autem, quod indè in praxi servetur dispositio Bullæ in omnibus bonis, ac etiam in censibus, & locis montium.

ROMANA PECUNIARIA DE MARERIS PRO MUTIO MARERIO CUM CHRISTOPHORO CINCIO.

Causa decifus per Congregationem Baronum pro Cincio.

Emens castrum cum pacto de retrovendendo, ad exercitium postmodum deducto, an ad effectum bullæ, ob illud intermedium castrum dominium postea resolutum, dicatur Baro, & Bulla intret pro debitis contractis pendente castrum possessione, vel antea.

S U M M A R I U M.

- 1 Qui possedit castrum tanquam emptor cum pacto de retrovendendo postea consummato, an ob hanc intermediam possessionem dicatur Baro.
- 2 Emptor cum pacto de retrovendendo dicitur perfectè dominus, & cum eo activè, & passivè locum habet jus congrui.
- 3 Declaratur conclusio, quod Bulla Baronum procedat pro debitis contractis ante Baroniam.

D I S C. XCI.

Mutius Mareris senior emit cum pacto de retrovendendo castrum Montis nigri, quod usque ad obitum possedit, per venditorem deinde in vim dicti pacti redemptum, unde Cincius eiusdem Mutii creditor ex causa debiti contracti, antequam dicti castrum acquisitio fieret, pulsavit in vim bullæ Baronum in ista Congregatione Mutium juniorem super bonis aliis à dicto debitore, postmodum verò ab isto ex titulo antiqui fideicommissi possessis, atque isto baronale qualitate negante, pro eo scribens dicebam illam censeri non adesse, quia baronia non cessaverat ex nova causa, & uti ex nunc, sed uti extunc, ex causa antiqua ab initio acquisitionis impressa, tanquam sub conditione resolutionis, qua purificata intrat retrotractio, ac fingitur emptorem nunquam possedisse, cum causa deducatur ad non causam, & titulus ad non titulum, ita ut omnia medio tempore gesta per huiusmodi emptorem

corruant, ac hypotheçæ, & servitutes contractæ evanescent, ex deductis per Franch. *decif. 64. n. 4. & seq. Surd. decif. 286. n. 12.* Capyc. *Latr. conf. 134. n. 21. & seq. Rot. decif. 86. n. 3. part. 5. recent.*

Contrarium tamen sensum habuit Congregatio, ex eo motivo, quod emptor cum pacto de retrovendendo, incertum dicitur verus, & perfectus dominus, atque in cum transiit perfectè dominium, quamvis eventuali resolutione subiectum, unde interim contra eum exerceri potest jus congrui, tanquam cum perfectò emptore, & è contra ipse contra alium illud exercere potest, Affidit. *de iure probom. §. 3. n. 20. cum seq. & decif. 338.* Tiraquell. *de retract. conventional. §. 2. glof. unica, num. 1. & 2.* Gratian. *discept. 526. num. 54. & seq. & discept. 742. num. 30. & seq. Buratt. & adden. decif. 677.* Multo magis quia Mutius ulque ad obitum in possessione castrum, & baroniæ continuaverat, eum pactum deductum esset ad exercitium cum eius herede.

Dixi resolutionem catenus placere, quatenus ageretur de debitis à Mutio contractis post dictam baroniam affectuam, ejusque possessione durante, quasi quod tunc creditores sub bullæ clypeo, & publica fide tanquam Baroni credituri, ideòque cessata qualitas eis præjudicare non debeat, secus autem pro debitis contractis in statu privato, & antequam dictam baroniam assequeretur, nihil refragante, quod me acriter subsistentem, Congregatio firmaverit bullam habere locum etiam pro debitis contractis ante baroniam, ut in Romana pecuniaria de Pallavicinis, *hoc eod. tit. disc. 74.* quoniam ad demum verum affirmabam in suis congruis terminis, & ubi aliud extremum concurreret, quod scilicet ageretur cum eodem Barone, seu ejus successore, in eadem qualitate baronali existente, secus ubi de tempore contracti debiti non aderat baronia, nec aderat de tempore quo illud petebatur, quia deficit utrumque extremum, à quo, & ad quod.

Licet enim, etiam pro debitis contractis ante baroniam, firmaverim in d. Romana Creditorum de Pallavicinis, & in aliis, bullam intrare, illamque respexisse ad tempus petitionis, ac faciendæ executionis; attamen id procedit, quia de temporè dictæ executionis aderat ratio potentia, & qualitas baronalis, unde unum de duobus extremis de necessitate dicebam debere verificari, vel scilicet quod debitum sit contractum de tempore baronæ, quando dici potest creditorem qualitate baronali innixum, sub fide bullæ creditidisse, aliis non contractum, vel quod eadem qualitas adit de tempore quo debitum petitur, & sic, sive bulla operetur ut ex tunc, sive ut ex nunc, adit baronia de uno tempore cum verificatione unius extremi, secus autem ubi utrumque extremum deficit, quia tunc nulla videtur subsistere ratio, & hanc putabam esse veram distinctionem.

ROMANA PECUNIARIA DE MAXIMIS PRO CAMILLO, ET FABIO DE MAXIMIS CUM CÆSARE, ET ANTONIO DE GAETANIS.

Causa disputatus in Congregatione Baronum, sed non resolutus.

An Bulla Baronum locum habeat in locis montium, censibus, nominibus debitorum, ac iuribus, & actionibus ad fideicommissa spectantibus.

S U M M A R I U M.

- 1 Facti series.
- 2 Bulla Baronum tollit successoribus exceptiones resultantis ex fideicommissis, & investituris, non autem iura privata, & correspondiva.
- 3 An Bulla Baronum procedat in locis montium, & censibus.
- 4 Loca montium, & census constituunt tertiam speciem, & non veniunt appellatione mobilium, vel stabilium.
- 5 An loca montium circumscribantur loco.
- 6 Quid de censibus.
- 7 Causus non decifus, sed videtur verior negativa, pro illorum non comprehensione sub Bulla.

D I S C. XCII.

Gætanis molestantibus in Congregatione Baronum Camillum, & Fabium fratres de Maximis, in vim antiqui fideicommissi possidentes quadam loca montium, aliaque iura, quæ per eorum majores baronale quantitate habentes, & Gaetanorum debitores possessa fuerunt; præcipua disputatio fuit super puncto, an in quadam donatione facta per fratres de Maximis debitores ad favorem alterius fratris qui fuit pater dictorum Camilli, & Fabii, de bonis paternis, & maternis, comprehensa essent onera quorundam censuum per dictos donatores super huiusmodi bonis impositorum; si enim non comprehenderentur, prout non comprehendendi de iure probatum fuit, ac ita resolutum, ut haberet *sub tit. de censibus, seu donationibus* in hac eadem causa, inanis remanebat omnis alia questio, quia census prædicti per ipsos fratres cessis iuribus extincti, tanquam anteriores absorbebant valorem locorum montium aliorumque bonorum, super quibus erat questio, unde inanis remanebat creditorum posteriorum actio, quia Bulla Baronum tollit quidem possessores, & successoribus exceptiones resultantis ex fideicommissis, investituris, vel pactis, quædam lucrativam successione importantis, non autem iura, & crediti propria, sibi tanquam tertis creditoribus titulo oneroso competentia, neque tollit ordinem anterioritatis; & ita passim prædicatur, ne successoribus sanguinis sint inferiores conditionis quolibet extraneo.

Multiplicando autem motiva, deducebam pro dictis de Maximis scribens, illud adhuc formiter non discussum neque decitum, quamvis incidenter, & præsuppositivè sæpius prædicatum, an scilicet Bulla Baronum, quæ non obstantibus fideicommissis, & aliis, mandat exequi, & subsistari omnia bona, tam jurisdictionalia, quam indifferencia, comprehendat loca montium, census, nomina debitorum, & alia huiusmodi tertiam speciem bonorum constituentia.

Negativam defersens, dicebam bullam loqui de bonis stabilibus, ideòque tanquam exorbitantem, & juris communis correctoriam, non debere comprehendere loca montium, census, ac iura, & actiones, tanquam tertiam speciem constituentia, in odiosis præsertim, & exorbitantibus, sub bonorum stabilium, & mobilium appellatione non venientia, ad text. in *l. a Divo Pio §. in venditione, ff. de re iudicata, Gabr. de verb. signific. conclus. 7. n. 1.* Thelaur. *decif. 201. numer. 6.* cum aliis per Rotam *post Cen. de Cen. decif. 3. n. 14.* & habetur actum in Romana Tuderina collectæ *sub tit. de regalibus* ad materiam Vectigalium.

Quod claritè procedere dicebam, ubi adijciuntur verba designantia loci existentiam, & situationem, ut disponitur in bulla §. 3. ibi, *Civitatum, terrarum, castrorum, palatiorum, & aliorum bonorum immobilium, tam in Urbe, ejusque districtu, quam alibi ubicumque in nostro Statu Ecclesiastico existentium.* Et sic se restringit ad bona, quæ habent existentiam & situationem in certo loco, ideò non comprehendit iura & actiones, ut per Rojas *dec. 282. n. 8. cum seq. dec. 272. n. 13. & seq. par. 11. rec.*

Erquamvis respectu locorum montium, magis recepta opinio videatur, circumscripti loco, ac cenferi de Urbe, ubi erecta sunt, ut firmatum fuit per Rotam *post Buratt. decif. 474. n. 1. adden. ad eum, decif. 535. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.* apud Merl. *de pignor. 66. & 80.* & de superioribus super montibus Veneticarum; alifque similibus Principis iuribus, ut circumscribantur loco, & habeantur loco stabilium, eorumque nomine veniant Rot. in Veneta pretii Bonorum 13. Novembris 1622. Pannophilio, & generaliter Perez. *conf. 92. n. 29. lib. 1. Theil. jun. lib. 2. quæst. forens. n. 26.* Undè in eis habere locum Statutum Urbis excludit feminarum, *dicta decif. 177. num. 38. part. 5. recent.* adden. ad Buratt. *dicta decif. 535. lib. 1. B.* necnon habere locum Statutum *151. decif. 114. n. 11.*

bis, atque oculis corporeis legi potest, quæ tamen decisio- nes in dicto casu asperæ videntur, ut habetur actum in ead- dem Fasfen. sub tit. de successione.

Et quamvis considerari possit, quod revera non essentus in casu juris municipii inferioris, sed statuarii, sed in lege Papæ (apertim Principis, unde potius dici debet ius com- mune quam statuarium, ut habetur apud Franck. dec. 1. 1. 2. n. 5. & latius apud Rovit. dec. 78. n. 5. nihilominus de stricto iure, cum dicta regula juris statuarii procedendum venit, dum Congregatio baronum, ac etiam Rota moderna præ- fertim post consilium bonorum 17. Urbani VIII. quæ bulla archi- vus nuncupatur, tenent hanc bullam baronum esse odiosam, & exorbitantem, ut in aliis hoc eod. tit. habetur, ac etiam talis est ejus praxis & observantia in verbis, tum quia præ- dicatur pro quibuslibet debitis, non distinguendo an ex- iusta, & honesta causa contracta sint necne, quod mihi nun- quam placuit, tum etiam quia non prædicatur in baroni- bus, qui non sint de statu immediato, quia verba non con- veniunt, vel cum eis qui castra & feuda venderunt, & ta- men si rationis identitate attendere volumus, cum istis, atque cum illis nobilibus primi ordinis, qui eandem figu- ram in Urbe, vel in Statu faciunt, servanda quoque esset, mal- taque alia prædicanda, vel non prædicanda essent, si ratio- nem potius, quam verba attendere mus, ac iusticiæ casum esse dubium, ut pro stricta intelligentia legis, quæ reputatur odiosa & exorbitans, respondendum sit, illam solum atten- dendo in verbis, quæ ex superius ponderatis, absque dubio istis bonorum speciebus non conveniunt, unde quando ju- dicandum non sit cum solo fenso naturali, sed in iudicium sit regulis legalibus, hæc posterior opinio negati va videtur probabilior, licet negari non possit, sentum naturalem ex di- cta ratione melioris conservatoris fidei commissorum satis iurgere, unde casus dignus esset maxima discussione, ac de- claratione.

SENOGALLEN, BONORUM PRO COMITIBUS DE MONTEVETERI CUM MONTISTIS,

Causa disputata in Congregatione baronum, ubi pendet.

An Bulla Baronum procedat in castris, & bonis de directo dominio Ecclesiarum per baronem pos- sessis in emphyteusim ad certas generationes.

S U M M A R I U M.

- 1 Falli series.
2 Quod bulla baronum habeat locum in Statu Urbini.
3 De fundamentis, ob quæ bulla capiat etiam bona Eccle- siastica.
4 Bulla tollit dominia, & continet derogationem regule de iure tertii.
5 Papa est Episcopus Roma distinctus a persona Papæ.
6 Est etiam Princeps secularis.
7 Leges Papæ concernentes regimen temporale non comple- entur personas, & bona Ecclesiastica, nisi dicatur, ut de Aegidiana, & de Statu Urbis.
8 Bulla baronum facta est a Papâ tanquam Principe tem- porali.
9 Dantur plures huius assumpti demonstrationes.
10 Ex consuetudine, & stylo Papæ, desumitur ejus volun- tas.
11 Derogationibus, quibus innixa est bulla baronum.
12 Respondetur contrariis.
13 Per vim Camera Apostolicæ quid significet, & an disse- rat a verbo Sedes Apostolica.
14 An in bonis feudalibus, vel emphyteuticis laicalibus bul- la prædicat domino directo.
15 An in bonis Ecclesiasticis, salvo dominio Ecclesiarum, in- tret bulla quoad dominium utile, & jus emphyteuti- cum.
16 Lex laicalis non comprehendit bona Ecclesiastica, etiam quoad dominium utile, & respectu laicorum.

D I S C. XCIII.

Cum per Montistas cuiusdam montis erecti, seu aggregati, Comitæ Julius, & Alforres de Montevereri ex factis, & obligatione eorum partis, molestarentur super castris, & bonis de directo dominio Ecclesiarum, à quibus sub titulo emphyteutico ad certas generationes masculinas concessa erant, atque Congregatio baronum non obstantibus fir-

mais per Rotam in Urbinaten. prædix coram Bevilacqua; & Cerro dec. 50. & 51. post Patell. super non comprehensioe Status Urbini sub bulla baronum, contrarium post sequatur devolutionem teneret, unde propterea hæc exceptio per reos conventos deducta rejecta fuit, convo- latum est ad alteram exceptionem non comprehensioe huiusmodi castrorum, & bonorum sub dicta bulla dispo- sitione, stante quod esset emphyteutica de directo domi- nio Ecclesiarum, idcirco tanquam bona Ecclesiastica sub- ea venire non deberent; quare assumpta super hoc puncto disputatione, ob aliquam votorum scissuram, nulla capta fuit resolutio, eademque Congregatio desiderate ostendit concordiam, qua articulus tanquam novus, & nun- quam formiter decisus dignus videretur, unde propterea norum interitio adhuc durat, idcirco causa pendet, & quatenus dictus tractatus ad effectum non perveniat, expe- ctabitur decisio.

In disputatione, seu disputationibus desuper habitis, duo erant præcipua fundamenta scribentium pro actoribus, su- per comprehensione personarum, ac bonorum etiam Eccle- siasticorum sub hac bulla, primo quod expressè dicitur in §. 2. omnes & quoscumque barones sub ea comprehendi, cuiuscumque status, & conditionis, etiam quicumque; Eccle- siastica dignitate, etiam Cardinalatus præfulgentem, & conse- quenter dicebant clarum esse voluntatem Papæ ordinandi legem, non solum iure Principis secularis, sed etiam Eccle- siastici, & Summi Pontificis.

Et secundo, quod in §. 12. in fine, excipiunt tantum responsiones, canones, & census ratione directi domini, seu superioritatis debite Camera Apostolicæ, unde pro- preta hæc exceptio firmat regulam generalem in contra- rium, ad text. in l. nam quod liquide ff. de peno legata, cum concordant per Barb. axiom. 85. n. 4. Rota dec. 24. part. 6. rec. n. 1. & per 101.

Ponderando etiam, quod in §. 9. & sequentibus usque ad finem, in specie derogat ne dum fidei commissis, sed etiam investituris, & concessionibus, qui termini conveniunt bonis possessis iure feudi, vel emphyteusim, non obstant quod ita tolleretur dominium Ecclesie non debitoris, quoniam bulla tollit etiam dominia, & proprietates, cum derogatio- ne regule de iure tertio questio non tollent. transferendo to- tum in pretium, ex deductis apud Caval. dec. 612. n. 47. & seg. & dec. 618. n. 20. & seg. & clarus dec. 329. par. 4. & c. 100. n. 2. cum aliis per Spad. cons. 18. & 29. lib. 1.

His non obstantibus, scribens pro dictis Comitibus reis conventis, etiam cum aliquo fenso veritatis, contrarium verius dicebam, quoniam in Papâ, præscindendo ab alia persona Episcopi particularis Urbis, contradistincta à per- sona Papæ, & de qua cæteris allegatis Scaccia de iud. lib. 1. cap. 25. numer. 1. Vestr. in præ. lib. 1. c. 7. n. 1. Rot. in Roman. hæreditatis 28. Aprilis 1659. cor. Melio, cum aliis in propo- sito deductis in Urbin. iuris metropolitici, sub tit. de premi- nentiis, ac etiam in eadem Romana hæreditatis sub tit. de fi- deicom. five sub alio de regular.

Duplex altera persona consideratur, una Summi Ponti- ficis, & Episcopi, seu capitis Ecclesie universalis, habentis jurisdictionem, & potestatem in toto mundo, altera vero Regis, seu Principis secularis, in statu, seu ditione temporali Ecclesie, ut bene probat text. in cap. cum inter 18. in fin. extra. de el. & per absolutio supponitur in decisio- nibus, de quibus infra.

Quando igitur, vel per viam legis ab ipso condita, vel per viam confirmationis statutorum, & legum ab aliis ejus officialibus ordinatarum, disponit super concernentibus temporalem regimen ejus Principatus, ejusque subditorum in temporalibus, ita ut non agatur de materiis spiritualibus, & concernentibus regimen Ecclesiasticum, quamvis non dubitetur de potestate, ut scilicet volens possit etiam utrum- que gladium adhibere, atque tam personas, quam bona Ecclesiastica comprehendere, nihilominus ubi id non ex- primitur, seu alias non desumitur voluntas adhibendi etiam dictam potestatem spirituales, id non præsumitur, ut recep- tissimum habemus in proposito Constitutionis Aegidiana condita per Aegidium, vel in provincia Marchie, vel in tota Italia Legatum Sedis Apostolicæ, tunc Avenione residentis, confirmatæ, & extendæ ad universum statum, ac etiam Urbem, per Sixtum IV. & Paulum III. quoniam non comprehendit clericos, aliasque personas Ecclesiasti- cas, minusque bona de directo dominio Ecclesiarum; id- que adeo tenaciter, quod etiam si questio esset inter laicos, & super sola pertinentia domini utilis, absque aliqua Ec- clesie

actæ domine directæ mixtura, vel præjudicio, adhuc re- ceptum est Aegidiana non intrare, ut apud Orthob. dec. 1. 170. num. 7. plenè in Romana vineæ 17. Junii 1658. & pas- sim; prout in terminis Statutorum Urbis, juxta opinio- nem quam retinet Rota moderna, firmatur dec. 58. num. 27. & seg. part. 6. recent. quæ reputatur in materia magistralis, dec. 123. num. 5. post Zuff. de legit. processus, & in aliis fre- quenter, ac extra questionem, intantum solum in propo- sito statutorum Urbis; & Constitutionis Clementis VII. su- per dotium moderatione, in ordine ad probationem volun- tatis adhibendi etiam potestatem spirituales, & comprehen- dendi Ecclesiasticos, ex iis, quæ super hac materia habentur formiter acta in Romana dotis, seu pecuniaria de Sancta- cruce, sub tit. de dote.

Quo certo principio sic stante, dicebam huic parti suffi- cere, quod per actores prætentendebatur voluntatem comprehendendi etiam bona Ecclesiastica, illa non potest, dum ex eisdem bullæ proœmio ibi. Iustitia ratio, & publicæ fidei causa postulat, ut eorum, qui pecunias nostras, & S. R. E. subsidia crediderunt, &c. atque ex toto contextu, ad evidenter constat, Pontificem ita statuerè voluisse tan- quam Principem temporalem, & in concernentibus admini- strationem suæ temporalis ditionis sub ejus immediato regimine existentem, adeo ut acceptum sit, istam legem non extendi ad temporalem ditionem mediatam, sub feudatario regimine viventem, ut in Urbinaten. prædix, & in Romana pecuniaria de Pallavicinis hoc eod. rit. quod casu, juxta firmata in proximè allegatis decisionibus, volun- tatis adhibendi alteram personam, seu potestatem non præsumitur.

Nedum autem dicta probatio non adest, sed potius ad evidentiæ videtur esse in contrarium, tum quia in §. 12. & 13. dispositio alia bona libera eorumdem Baronum sub- iugari debere in locum distractorum, quod incongruum videtur quoad Ecclesiam, ut cum gravi præjudicio rem pro- re habere cogatur. Tum clarior quia in §. 4. & 12. expressè disponitur, quod castra, & bona per Barones possessa, & per Congregationem subsistantia, transire debeant omnino libera, & in pleno dominio ad emptores, quod proinde in ordine ad dominium Ecclesie importat formalem alienationem, circa quam, ubi Papa eam permittere intendit, semper adhibere solet diversam loquendi formam, & derogando scilicet specialiter constitutioni Pauli II. incipienti ambrosio de reb. Eccles. non alien. aliisque Apostolicis con- stitutionibus, huiusmodi alienationem prohibentibus, ac etiam specialiter providendo utilitati, five indemnitati, & reintegratioe Ecclesie, quod in presenti servatum non legi- tur, unde propterea talis voluntas expressè exclusæ remanet, quoniam receptum conclusionem habemus, quod ex stylo Papæ ejusque Cancellariæ desumitur ejus voluntas, & quid facere, vel denegare voluerint, Mantica dec. 214. num. 4. Gregor. & Adden. dec. 150. Adden. ad Buarat. dec. 510. num. 11. apud quos concordantes, & est frequens accepta proposito beneficialitatum super puncto, quando Papa concurrere voluerit cum ordinario collatore, eumque præ- venire, cum similibus voluntatis materiæ, & probatio- nem concernentibus.

Item pro eadem voluntate excludenda ponderabam rati- ones, quibus hæc bulla, ad excludendam ejus nimiam exorbitantiam, & irrationabilitatem, innixa dicit potest, quæ ex deductis in dicta Romana pecuniaria de Pallavici- nis, & in Romana contributionis de Censis, & in aliis hoc tit. ad istam materiam, ad instar dispositum de iure com- muni in aut. res que, C. commun. de legat. triplex esse vide- tur, una quod Papa tanquam Supremus Princeps, & Imperator in sua temporalis ditione, ita tollere voluerit id quod dominium directum Ecclesie, sed solum jus, & interese lai- corum subditorum, dum in Rota, & Curia recepta est con- clusio, ut lex laicalis non comprehendat bona Ecclesiastica, etiam si agatur inter laicos, & de solo dominio utile, juxta decisionem 238. post Pacif. de Salviano, quæ reputatur in materia magistralis, sæpissime canonizata, ut apud Duran. dec. 30. & 70. Caval. dec. 493. omnes in principio, Buarat. dec. 16. in supra allegata Romana vineæ 17. Junii 1658. Bevilacqua, & passim, quia est conclusio hodie indu- bitata, & in foro quotidianæ, ideoque postea, quod hæc Bul- la dicitur lex laicalis, ac edita per Papam, tanquam Princi- pem temporalem, idem effectus resultat circa non compre- hensionem, tam quoad dominium directum respectu Eccle- siæ, quam quoad dominium utile respectu possessorum.

Neque præmissis obstat videtur ea, quæ ut supra in contrarium deducebantur, quoniam declaratio super compre- hensione Cardinalium, ac aliorum in Ecclesiastica dig- nitate constitutorum, nullam indicat alterationem, cum illi considerentur, non tanquam Cardinales & persona Ec-

clesiasticæ, sed tanquam Barones, & Domicelli, in quibus accidentaliter huiusmodi qualitas reperitur, cum in Statu Ecclesiastico, stante qualitate Principis, qui est Ec- clesiasticus, non implicet, clericos, & personas Ecclesiasti- cas possidere feuda, & castra jurisdictionalia, juxta magi- strale cons. Jason. 117. lib. 4. cum aliis in Massanen. Cas- trorum hoc eod. tit.

Quinimò ex huiusmodi expressione, ob argumentum dis- cretivar, quod ubi voluit dixit &c. observabam resultare claram probationem in contrarium, quoniam sicuti Papa congruum ac necessarium consuit exprimere qualitatem Ecclesiasticam, quamvis accidentaliter concurrentem in Baronibus, & Domicellis iur. laicali, castra, & bona pos- sidentibus, multo magis absque dubio expressisset qualita- tem bonorum Ecclesiasticorum in quorum districtione spe- cialem, ac diversam loquendi formulam adhibere solet ut supra, quod discretivæ argumentum in proposito pondera- tur a dec. 58. part. 6. rec. & in aliis decisionibus latius editis super hoc puncto comprehensionis Ecclesiasticorum in dicta Romana pecuniaria de Sancta cruce 18. Junii 1655. & 22. Junii 1657. Cerro.

Aliud verò argumentum deductum ab exceptionatione ca- nonum, & censuum debitorum Camera Apostolicæ, firmamtem regulam generalem in contrarium, non videbatur concludere, quoniam Camera in proposito considerari potest tanquam fidei commissarius laici, absque mixtura Princi- patus Ecclesiastici, quamvis iste terminus sit aptus comple- cti utrumque fideicommissum, faciendæ est interpretatio verbi juxta subjectam materiam. Ponderando potissimè, quod Papa utitur verbo Camera, non utem verbo Sedis Apostolicæ, quam differentiam in proposito Bullæ Pii V. de non infundand. ponderat Spad. cons. 21. nu. 7. lib. 1. & habetur tactum in Romana. seu Status Ecclesiasticæ infen- dationum, hoc tit.

Minus quoque subsistere videbatur alterum deductum ex verbis denotantibus investituræ, & concessionis, quoniam illa sunt etiam æquivoca, & compatiabilia cum lege edita cum sola potestate temporali, absque mixtura spirituali, quia investituræ, & concessionis feudales, vel emphyteu- ticæ esse possunt laicales. Et nihilominus etiam isto casu, pro meo iudicio, versus sensus videtur, ut Bulla tollat ea vincula, quæ, five ex providentia concedentis, five ex il- la acquirentis, concernunt ipsum utile dominium, seu jus feudale, vel emphyteuticum, & vendendum pro tempore suæ durationis absque præjudicio domini, & sic circa il- lum succedendi ordinem inter personas de genere vocato, qui per quandam speciem fidei commissi in investitura præ- scribitur, aliam enim nimis durum videtur, ac irrationabi- le, ut dominus directus quamvis laicus remanere debeat privatus dominio suorum bonorum, potissimè ubi Baro feudatarius, vel emphyteuta non haberet alia bona libera, quæ subrogari possint, quoniam esset solvere debitum cum bonis alterius.

Unica verò dubitandi occasio, pro meo iudicio, resul- tabat ex dicta consideratione, quod scilicet salvo iure Eccle- siarum, ac directi domini, non obstante ordine succedendi in investitura præscripto, vendi posset dominium utile, seu jus feudale, vel emphyteuticum, quouique daret, eo modo, quo salvo fidei commissio, vendi potest commo- ditas, seu jus heredis gravati, seu salva proprietate vendi potest usufructus, aut ejus commoditas pro vita usufructuarii, cum similibus; & hæc videbatur unica difficultas confide- rabilis, Quam tamen credebam de facili tolli posse ex eod- dem fundamento non comprehensionis bonorum Ecclesiasti- corum sub legibus laicalibus editis, etiam à Papâ tanquam Principe seculari, ut supra, quamvis non per eum percuterit dominium directum Ecclesie, sed solum jus, & interese lai- corum subditorum, dum in Rota, & Curia recepta est con- clusio, ut lex laicalis non comprehendat bona Ecclesiastica, etiam si agatur inter laicos, & de solo dominio utile, juxta decisionem 238. post Pacif. de Salviano, quæ reputatur in materia magistralis, sæpissime canonizata, ut apud Duran. dec. 30. & 70. Caval. dec. 493. omnes in principio, Buarat. dec. 16. in supra allegata Romana vineæ 17. Junii 1658. Bevilacqua, & passim, quia est conclusio hodie indu- bitata, & in foro quotidianæ, ideoque postea, quod hæc Bul- la dicitur lex laicalis, ac edita per Papam, tanquam Princi- pem temporalem, idem effectus resultat circa non compre- hensionem, tam quoad dominium directum respectu Eccle- siæ, quam quoad dominium utile respectu possessorum.

lavincinis, & in dicta Romana donationis de Andofillis, ne que subesse videtur ratio, que hujusmodi intellectum suadeat, effect enim in libera voluntate gravati disponendi quomodo documque de bonis fideicommissariis, quod repugnat eidem bullæ, disponenti, quod si pro debitis baronis contingat alienari bona fideicommissaria, remaneant cetera ejusdem baronis bona affecta oneri reintegrandi fideicommissum, ita ut ea loca distractorum subrogentur, ergo voluit quidem bulla ratione commercii consulere creditoribus, sed noluit extendi liberare fideicommissi possessorem ab obligatione legali, consequenter repugnat, ut pro ejus libito donando, vel legando, fideicommissum destruat, cum aliud bulla gerere noluisse ita constet, quia illud privilegium competens docti restituenda ampliare ad quemcumque creditorem; si enim uxor pro restitutione dotis accipit bona fideicommissi, remanet vir qui ad restitutionem erat obligatus, debitor fideicommissi pro reintegracione, ut habetur in sua materia, sub tit. de dote; ergo si fideicommissum ita remanet creditor baronis, pro cujus debitis bona in vim bullæ distracta sunt, semper creditor vincere debet legatarium.

Et quod bulla dicit de legatariis, intelligendum est, non respectu legantis, sed respectu baronis, qui sit necessarius debitor legati, quia nempe succedens patri, vel alteri conjuncto, sit obligatus ad solutionem legatorum, que fecit ejus autor, quia ad eundem hereditatem, quasi contraxit cum legatariis, unde effectus est illorum debitor, & sic ejus debitor est necessarium, ita ut consumendo in propriis usus bona hereditaria, ex quibus legata solvenda erant, censetur perinde ac si debitor verè cum legatariis contraxisset, atque ita, & non alias, bulla in hac parte videtur intelligenda, non habuit ista causa, quod sciam, ulteriorem progressum, unde propterea cessante formali disputationis trinita, non potuit deperit judicium efformari, credebam tamen, reflectendo etiam ad veritatem, dictas distinctiones esse veras, proindeque decisionem pendere à facto, an scilicet esset necesse in casu donationis verè remuneratorie habentis speciem contractus onerosi, & respectivi.

ANNOTAT. AD DISC. XCIV.

DE ista causa amplius actum non audivi, forsan per motum donatarii; & de concernentibus materiam donationis remuneratorie, vel aliàs causative, agitur in sua peculiari sede sub tit. de donat. cum in presenti incidenter de his agere casus dederit.

URBEVETANA CENSUS PRO COMITE LAURENTIO DE MARCIANO ET BONAVENTURIS ADHÆRENTIBUS. CUM CAMILLO BONAVENTURA.

Casus decisus per Rotam pro Camillo.

DE facultatibus Congregationis baronum procedendi summarie, de facto, & nullo juris ordine servato, etiam per extrajudiciales informationes, & absque citatione, quomodo, & quando id procedat.

SUMMARIUM.

- 1 Facti series.
2 In vim bullæ baronum procedi potest etiam per extrajudiciales informationes, declaratur n. 8.
3 Ubi proceditur extrajudicialiter, non potest convinci defectus citationis, quia citationes non ponuntur in actis.
4 An in extrajudicialibus citatio sit necessaria.
5 Bulla predicta tollit omnem defensionem.
6 Super intelligentia dictæ bullæ asserendum est iudicio Congregationis.
7 Sicus super bulla juris congrui est deferendum iudicio Camere.
8 An Congregatio baronum possit procedere sine citatione & sine rela iudicaria.
9 Citatio solemnis remitti potest, non autem naturalis, & omnimoda, que semper requiritur.
10 Ponderatur differentia, ubi Congregatio procedit contra principalem debitorem, & quando contra fideicommissi possessorem.

- 11 Executor an possit cognoscere de justitia, vel iniustitia sententia exequenda, & quid agere valeat.
12 Quomodo probetur negativa citationis.

DISC. XCV.

INtentato per Camillum Bonaventuram mandato de manutenendo contra Comitum Laurentium de Marciano in possessione exigendi fructus cuiusdam census, atque negata possessione, quia de ea non docebatur, nisi per quamdam exactiorem nulliter factam de ordine Congregationis baronum; non citatis aliis fratribus de Bonaventuris condominis, & principalibus interessatis d. census, Rot. sub die 23. Februarii 1654. coram Bichio, quoad concessit mantentionem, dicta nullitate non obstante, ex eo quod Congregatio baronum in vim constitutionis 41. Clementis VIII. que nuncupatur bulla baronum §. 3. & sequen. procedere potest etiam per extrajudiciales informationes, quo posito convinci non potest nullitas ex revolutione actorum, & processus, prout convincitur, ubi in forma judiciali procedendum est, quia potuit iudex extrajudicialiter se informare, quamvis nullitas allegaretur ex substantiis defectu citationis, quia in extrajudicialibus citationes non solent in actis registrari, vel conservari, ut decisio desuper edita probat, allegando Sarmient. Sele. & interp. lib. 1. c. 8. n. 3. & dec. 210. n. 2. part. 1. rec.

Quinimo eadem decisio ulterius progrediendo firmat, neque aliquam citationem requiri, quia in extrajudicialibus citatio necessaria non est, ex Felin. in c. cum olim. n. 6. de re iudicata, Ferrer. con. 82. n. 1. & dec. 210. n. 3. part. 1. recent. Eo magis quia in §. 9. Bulla tollit omnem exceptionem & defensionem, quo casu citatio neque requiritur, quia citandus non est ille, cui certum est nullam competere defensionem, ex auctoritatibus ibidem allegatis.

Occasio adhuc non dedit disputandi formiter hunc articulum in Congregatione baronum, cui tanquam unico & privativo iudici, ad hujus bullæ intelligentiam, & praxim deputato, est deferendum, eodem modo, quo in materia retractus prelativi, vel coactivi resultantis in Urbe ex Constitutione Gregorii XIII. habemus deferendum esse iudicio Camere, cui bulla executio est directæ, ut dec. 308. nu. 17. post Cen. de Cens.

Quando autem de illo disputari contingeret, crederem dictam decisionem in aliquibus partibus esse veram, in aliis non, ut in eadem Rota in dicta causa pro Comite Marciano scribens dicebam: Credo enim verè in ea parte, in qua firmatur non requiri processum formalem, neque relam, vel ordinem iudicarium, ita ut ejus sententia, vel decreta possent formalem justificationem ex actis, prout possulant illa aliorum iudicium; & hoc tum ex eo quod bulla ita disponit, tum ex clara ratione, quod circa veritatem, & substantiam debiti, Congregatio non iudicat, cum solum illa sit executrix sententiarum, vel decretorum, & mandatorum, que servatis servandis per iudices ordinarios emanant, & relaxantur ad instantiam creditorum contra debitores, unde ejus cognitio solum versari videtur in nudo facto possessionis, an scilicet bona, ad que petitur executio, non obstantibus vinculis & fideicommissis, fuerint vel ne tenta & possessa per baronem debitorem ad formam bullæ, quod per extrajudiciales informationes rectè sciri potest, quamvis etiam rationabiliter cognoscatur de veritate & substantia credenti ad effectum abstinendi ab executione, ex deductis in Romana restitutionis pecuniarum hoc eod. tit.

Secd quoad alia assumpta, ut scilicet stante facultate procedendi extrajudicialiter, quodque per Bullam omnem exceptio sublata est, rectè procedatur etiam sine citatione, videtur minus verum, neque unquam crederem hujusmodi propositionem per dictam Congregationem admittendam esse, quia cum plurium annorum spatio in pluribus causis illud Tribunal nihil practiacri contigerit, semper vidi rigorose exigi partium citationes, atque illorum defectum à parte non citata oppositum, rigorose attendi; & merito, quia sublineri quidem potest, necessarium non esse citationis iudicialis formam & solemnitatem à Statuto, vel lege positiva inductam, quam Princeps, in his præsertim magnis Tribunalibus de solo facto executionis agentibus, tollere potest, non autem de citatione omnimoda, & naturalis, que tanquam de jure divino, & nature inducta, tolli non potest, nec debet, Velt. in praxi lib. 3. cap. 2. n. 7. ubi addit. nu. 22. Caval. dec. 396. Rovit. pragmat. 2. de ord. iud. numer. 1. Baratt. dec. 849. plenè Capy. Lat. dec. 188. numer. 34. & seq. ita distinguentes inter citationem naturalem & solemnem, unde quando de illius negativa constat, nullitas gestorum videtur absoluta, cum illa proveniens ex defectu citationis, dicitur omnium major, & substantialis, ac mater nullitatum appellari solet.

Et hoc eo magis, quia exercitio facienda per Congregationem, ut plurimum, imò semper, non concernit solum interesse & præjudicium principalis debitoris, contra quem servatis servandis per ordinarium iudicem mandata relaxata sunt, & cujus respectu rectè dici potest, nullam aliam citationem neque naturalem requiri, quia coram iudice ordinario ipse jam fuit citatus, & suas exceptiones deducere potuit, unde ex quoad eum, Congregatio gerere dicitur solas partes nudi executoris de facto, eorum quo alia citatio necessaria non est.

Sed respectu successorum, qui iurè proprio ex fideicommissis vel investituris bona possident, & contra quos opus est adire Congregationem pro removendis fideicommissorum obfasculis, tunc minus verum videtur procedi posse absque aliqua citatione, cum possessori multæ defensionis competere possint, vel circa credito, & iura, que sibi ex persona propria, non tanquam fideicommissario, sed tanquam tertio creditore competere possunt, que Bulla non subfuit, vel circa actum possessionis, & qualitates baronialis, an scilicet debitor fuerit versus bono, & an possederit bona iure proprio, & tali, quod cadat sub Bullæ dispositione, ut aperte liquet ex tot disputationibus in hac materia per me solum habitis, de quibus hoc titulo.

Porrius, quia non solum possessor, vel alius interessatus se opponens audiendus est in ordine ad probationem baronialis qualitatibus, & possessionis ut supra, sed etiam in ordine ab ipsius debiti substantiam, quia ut plurimum, & ferè semper, in Congregatione baronum petitur executio contra successores defuncti debitoris in malo statu, hereditariam qualitatem negantes, unde eorum ordinariis iudiciis, ob hæretis defectus, mandata relaxantur, citato solum curatore deputato hereditati iacenti, non qui informat, & ad ejusdem creditoris complementum plurimum deputatus, defensionem non curat, ita ut mandata potius obveniant hinc citato, & ut dicitur sub banca, atque aliquando viventibus etiam debitibus idem contingit, quod scilicet hujusmodi perdit homines, in sua & suorum ruina gaudentes, collidunt cum creditoribus, ut ad castrorum & honorum fideicommissariorum venditionem procedatur, unde pluries practiacvi in Congregatione, opponentibus possessoribus, vel in fideicommissis interessatis, quamvis certitudinaliter constaret de debitoris baronali qualitate, & possessione, fuisse acriter disputatum cum creditoribus de veritate, vel legalitate debiti, illudque fuisse detectum, vel satisfactum, vel non verum, vel minus legitimum, inde Congregatio executionem denegavit, quia executori conceditur gustare & cognoscere de justitia & validitate sententia exequenda, & ab executione abstinere, quoties non est nudus facti executor iudici subditus, & subordinatus, ut sunt Barigellus & Birrariis, sed est iudex suam habens jurisdictionem independentem, & multo magis ubi est magna Tribunal stera superioris, quam sit idem iudex qui mandatum relaxavit, ex deductis per Farinae, qu. 97. cas. 3. Surd. conf. 405. Capob. de Baro. pragmat. 8. p. 3. Rovit. pragmat. 4. & 5. de citatione & pragmat. 1. num. 18. de iuris d. in vicem non turbant. Rot. dec. 61. apud Post. de manut. ubi, quod ex executor potest abstinere ab exequendo, non tamen se ingerere in revocando, prout non semel ab imperitis fieri vidi, & de hoc magis accurate agitur in dicta Romana restitutionis pecuniarum de Cassarellis dec. 77.

Et quamvis ex supra admissis, quod Congregatio per extrajudicialem informationem procedere possit, resultare videatur omnia citationis improbabilitas, quia in extrajudicialibus opus non est acta registrare, & processus formare; non per hoc tamen cessant predicta, quia negativa per absentiam partis non citatæ, vel alio modo probati potest, vel verius, quia Congregatio habet suum Notarium particularem, per quem, privative ad alios, sunt ejus provisiones, & decreta, & que citationes diligenter conservat. Unde negativa de facili convinci potest.

ANNOT. AD DISC. XCV.

DE istius causæ coram Bichio, est inter ejus impressas dec. 589. Adhuc tamen subsistere videntur ea, que dicuntur in discursu, quod scilicet in praxi non servatur totalis ommissio citationis, ob cujus defectum, actus passim annullantur, potissime verò postquam inolevit usus, de quo supra in Card. de Luca, Lib. I.

Annor. ad disc. 74. super modo procedendi etiam in forma judiciaria, ad quod conferunt ea, que habentur sub tit. de iudic. disc. 9. ad materiam citationis, super puncto, an, & quando ista possit omitti, atque procedatur cum distinctione inter omnimodam ommissionem, & formam, vel solemnitatem; ut hoc secundo casu, atque ad hunc effectum intelligi debeant leges disponentes, ut ita sumariè, ac cum manu Regis procedi valeat, non autem de illa omnimoda, quæ dicitur de jure nature; cumque in quodam concursu super patrimonio Mercatoris defecti, per chirographum commissum esset Thesaurario, ut procedere posset cum facultatibus Congregationis baronum, citando certos domi, & incertis per edictum, atque in substantatione omisa esset citatio personalis, pretendebatur sublineri actus, cum dicta dec. 589. Bich. dicebam, quod ubi etiam sublineretur dicta dec. in plena Congregatione, nullatenus tamen in uno iudice per fictionem.

ROMANA PRELATIONIS PRO PRINCIPLE BURGHESEO CUM COMITE MARCO ANTONIO DE MARCIANO.

Casus disputatus coram A. C. & determinatus pro Marciano, postea concordatus.

AN bulla baronum tollat pacta, seu fideicommissa, & vincula appositæ, per alios quam per majores, & quorum iure & successione baro sit debitor, & bona possidet, vel solum restringatur ad fideicommissa & vincula propria aut horis.

SUMMARIUM.

- 1 Facti series.
2 Bulla baronum tollit omnia vincula, que transferri in pretium cum derogatione regule de jure tertii.
3 De ratione, ob quam de omnibus vinculis intelligi debeat.
4 An tollat dominium directum Ecclesiarum remissive.
5 Non suffragatur bulla, ubi ejus forma non servatur.
6 De questione principali, an scilicet bulla tollat dominii, & vincula quoad tertias.
7 Rationes pro affirmativa.
8 In contrarium, & pro negativa.
9 De differentia inter tertios jus habentes in sola hypothece vel in dominio.
10 De rationibus, in quibus fundata est bulla baronum.

DISC. XCVI.

INtransactione, que inita fuit inter utramque lineam de Comitibus super fideicommissis ordinato per Leonem X. & de qua habetur in Romana successione de Comitibus 26. Junii 1647. & 26. Junii 1648. coram Ghislerio impressis, post Cen. ad Peregr. dec. 44. & 45. inter cætera conventum est, ut una partium alienare volente castra & bona in suam portionem obventa, teneatur requirere alteram in emptione præferenda; cumque de mandato Congregationis baronum, pro debitis Ducis Camilli de Comitibus venditum esset Castellum dirutum Turrielle Principi Burghesio Comes Marcus Antonius de Marciano heres, & successor Evandri de Comitibus de altera linea, post plurimum annorum decursum, super hujusmodi prælatione iudicium instruit coram A. C. à quo sententiam favorabilem reportavit; introducta verò per appellationem causa in Rotam priusquam ad aliquam disputationem deveniret, controversia sopita est per concordiam, qua mediante actor accepit quadam summa pecuniaria suo juri cessit.

In disputationibus autem desuper habitis, ultra alia motiva ex jure communis dispositione deducta super hujusmodi prælationis exclusione, tam ratione præscriptionis, quam etiam ratione personalitatis dicti pacti, & an esset transmissibile ad extraneos netne, de quo habetur actum in hac eadem causa ad materiam retractus sub tit. de servitutibus, pro eodem exclusione deducebam, scribens pro Burghesio reo convento, motivum Bullæ baronum, generaliter, & indefinitè derogantis, nedum fideicommissis, & investituris, sed etiam quibuscumque pactis, hypotheccis, & iuribus tertii etiam cum derogatione juris, ac regule de jure tertii questio, transferendo omnia in pretium, ex deductis apud Caval. dec. 612. n. 47. & seq. & dec. 618. nu. 20. & seq.

3 *199. Spada conf. 19. lib. 1. decif. 329. part. 4. recent. tom. 2.* ideoque flante hujusmodi generalitate, omnia pacta, & vincula quomodolibet rei libertatem impediunt, sub ea venire dicebam, tum ex generali axiomate, quod qui omnem dicit, nihil excludit, tum etiam ex exceptionem iurium Camera cum ditione taxativa, per quam firmatur regula in contrarium, ut arguit Rota *dicta decif. 329. m. 6. part. 4. tom. 2.* & ex ratione, seu sine eisdem Bulla inducendi omnimodam securitatem emptorum, ut ita liberè alliciantur ad hujusmodi bona emenda, deducendo eadem fundamenta, quæ in proposito eisdem Bulla deducta habentur in Senogallien. bonorum *hoc eod. tit. disc. 93.* super puncto, an illa tollat dominium directum Ecclesiarum, à quibus castra, & bona baronibus concessa essent in feudum, vel emphyteusim, seu livellum.

5 Iudex non assensum hujusmodi inspectionem, non improbabilitate crediti, Bullam in proposito non suffragari, ex eo quod servata non esset ejus forma, cum autoritate scilicet Congregationis, mediante subhaftatione, itaut emptor ab ipsa magis, quam ab ipso barone jus metiri diceretur, quoniam molestantibus creditoribus in Congregatione dictum Duce, hic per privatam conventionem hujusmodi venditionem faceret.

6 Quatenus verò hujusmodi motivum non intraret, itaut fer. ser. & ad formam Bullæ, venditio per Congregationem facta esset, reflectendo ad hujus puncti veritatem, tam occasione illius causæ, quam aliarum super puncto, an Bulla Baronum tollat solum fideicommissa, investituræ, pacta, aliæque vincula, & onera adjecta per baronis majores, à quibus tanquam fideicommissi ordinatoribus, vel primis acquirentibus, possessor aliique de genere vocato causam habeant jure successorio, vel tollat etiam fideicommissa, pacta, aliæque vincula ad favorem tertii, à quo possessor nullam habeat dependentiam, quia nempe in ipsius baronis primum auctorem, qui fideicommissum ordinavit, vel aliud vinculum adjectit, bona transferunt, alteri fideicommissio, vel vinculo affecta, itaut etiam si essent penes ipsum primum acquirentem, vel novi fideicommissi institutorem, neque essent libera.

7 Et in hoc pro derogatione indefinita, etiam contra tertios, duo considerabam, primò scilicet quia expressè tollit hypothecæ competentes tertius jure proprio, non autem successorio, & consequenter etiam de iuribus tertii dispositis, & secundo considerabam eam rationem, ob quam loca montium, seu officia, aliæque jura hujusmodi transeunt libera in eum, qui mediante facto publici officialis illa acquirit, quod scilicet fingitur, priorem possessorem suum jure restatute in manu Principis, à quo prævia dicti primi juris extinctione, tanquam per viam novæ formationis, ex integro eadem jura transferantur in novum emptorem, directè, & immediate agnoscentem in auctorem dictum Principem, ejus publicam fidem sequitur, ex frequenter deductis ad hanc materiam officiorum, & locorum montium *sub tit. de Regalibus* ita à pari, quod scilicet Congregatione apponente manum in hujusmodi castris, & bonis, censentur priora dominia, & jura sublata, ipsaque castra liberè reverfa ad ipsum Principem primum, ac originarium dominum, à quo sub ejus publica fide libera vendantur, itaut emptores, ipsius Principis, vel Congregationis fidem potius, quam illam possessoris sequantur.

8 E converso autem considerabam dispositionem, in qua agendo de hypothecis, agitur de tertius interessatis, potius retroqueri ratione discretivæ, quod scilicet ubi Papa voluit dixit, ideoque cum loquatur de hypothecis, signum est, quod nolit loqui de dominio, aliisque jure reallibus.

9 Fortius verò ob manifestam rationis differentiam, ubi enim agitur de creditoribus solum hypothecam pro credito generis, seu quantitas habentibus, nullum præjudicium eis inferri videntur, dum nil eorum interest hypothecam habere super ipsa specie, vel super pretio, in quod illa transferuntur, dum ejus effectus magis pretium quam rem percutere videntur, dum distracta re hypothecata, debitum quantitatis satisfaciendum est ex pretio, ideoque nil interest, jus habere in re, vel in pretio, & ex qua ratione receptam habemus conclusionem deductam ex dispositione *tex. in l. à Divo pio, ff. de re judic.* cum ibi notatis, creditorem anteriorem impedire non posse posteriori executionem, & subhaftationem pignoris, seu rei hypothecate, ad effectum deponendi pretium, in quo ordo anterioritatis servandus venit.

Non sic est quoad tertium habentem dominium, vel jus in specie, quoniam ita invitus cogitur vendere rem pro-

priam, ac habere quantitatem loco rei sibi debite, quam potius habere interest quam pretium, & sic magna differentia est inter creditores quantitatis, & habentes jus domini, seu alias in re.

10 Considerabam quoque Bullam prædictam, tam in verbis, quam in intentione, seu ratione, verè, & propriè percutere remotionem oblatulorum resulantium ex fideicommissis, seu investituris ad favorem successorum, in effectu contententium de jure successorio ex causa lucrativa, vel quia ita Bulla, tollendo fideicommissorum vim obligatoriam, ea reducere voluerit ad antiquum statum non obligatoriam, in quo erant antè tempora Augusti, juxta ea quæ habentur in Romana Contributionis de Censibus *hoc eod. tit. disc. 89.* vel quia ducto argumento à dispositione *auth. res que, C. commun. de legat. per Bullam* subintelligitur præsumpta fideicommissi, seu primi acquirentis voluntas hujusmodi alienationi pro successore indigentis assentiendi, juxta ea, quæ pro hujus Bullæ ratione, eaque salvanda à nimia exorbitantia, habentur deducta in Romana pecuniaria de Pallavicinis *disc. 74. & dicto disc. 89.* & in aliis *hoc eod. tit.*

Seu demum ob illam commercii rationem, ob quam in Episcopatu Mantuano, in Abbata Farsen. & in aliis hujusmodi locis, consuetudo induxit, ut bona emphyteutica, & feudalia, quamvis habentia formam pacti, & providentis, redacta sint ad instar alodialium, quod etiam in feudis Pedemontane regionis, & Sabaudie Ducatus, quamvis eandem formam pacti, & providentis habent, Introducturunt Decreta Ducalis, de quibus apud Cacheran. in *decif. 163. ad 170.* de quibus frequenter ad hanc materiam Bullæ baronum in aliis casibus supra, & infra mentio habetur, quibus omnibus considerantibus, seu rationibus attentis, illæ percutiunt vincula injecta pro proprio auctorem, & ad favorem personarum de certo genere, jure successorio, & ex causa lucrativa venientium, tanquam ex soluto jure predecessoris, qui debita contraxit, ideoque congruere non videntur aliis vinculis adjectis à tertio, & cum quibus in primum auctorem transferunt.

ANNOT. AD DISC. XCVI.

Super contentis in hoc discursu, an Bulla tollat pactum prelatioris, vel retractum, occasio non dedit medio hoc tempore disputare, atque subsistere videntur ea, quæ ibi deducuntur, possimè, quia de eisdem pluries alibi agitur.

ROMANA DOTIS DE ANGUILLARIA

PRO COMITISSA JULIA ALBERTINA CUM EJUS FILIIS, HÆREDIBUS COMITIS DE ANGUILLARIA.

Causa decisa per Congregationem baronum contra Comitissam.

De cautione, quam creditores præstare tenentur de restituendo prioribus, & potioribus, five in casu evictionis, & an ad istam teneatur mulier agens pro restitutione dotis.

S U M M A R I U M.

- 1 Facti series.
- 2 Ille creditor, quem certum est esse omnibus anteriorem, an teneatur ad cautionem de restituendo.
- 3 Creditor habere debet à debitore pecuniam liberam, & non cogitur accipere vinculatam.
- 4 Pecunia vinculatæ valet minus quam libera.
- 5 Cautione requisita per Bullam Baronum à creditoribus habet iustitiam, & rationis fundamentum.
- 6 Sola non debet præstari cum eo creditore, qui absque Bulla, & Congregationis beneficio satisfactionem consequi potest.
- 7 Quando cautio per creditorem de jure præstanda sit.
- 8 De cautione demandata adversus creditores in chirographis.
- 9 An dotis creditum veniat sub generali nomine, & dispositione creditorum.

D I S C. XCVII.

Per mortem Comitissæ Joannis de Anguillaria de anno 1659. dissoluto matrimonio, usque ab anno 1645. contracto, inter ipsum, & Comitissam Juliam Albertinam Nea-

Neapolitanam, superstitibus pluribus in pupillari ætate constitutis; cum in hac aliis potentissima familia, ex tot tantisque Civitatibus, oppidis, castris, & locis per ipsam possessis, duo tantum parva castra Stabie, & Calceate remansissent, tutores prudenti consilio, prosequendo etiam tractatum ab eodem pupillarum patre fere conclusum, ad liberandum pupillos à gravi ære alieno, ceteros fructus, & usque longè absorbebant utriusque castris, aliorumque bonorum fructus, & redditus, prævio chirographo Papæ communicantes facultates Congregationi baronum, atque præveniendò pro minori damno, id quod urgentibus creditoribus, per eandem Congregationem cum majori præjudicio faciendum foret, viderentur castrum Stabie Principi Burgbesio pro pretio (aut. 170. mil. ad effectum solvendi creditoribus, juxta eorum anterioritatis, vel potioritatis ordinem, prævia per eos jurium cessione ad favorem emptoris, ac præstata cautione de restituendo prioribus, & potioribus creditoribus, five eidem emptori in casu evictionis, vel molestiarum; eo addito, quod creditores idoneam cautionem præstare non valentes, accipere tenerentur eorum creditum in tot locis montium sub dictis legibus vinculatæ, quæ loco cautionis stare deberent juxta consuetum stylium.

Inter pupillarum creditores erat dicta Comitissa Julia eorum mater, cui pro dotium, & lucris dotalis restitutione, ultra alias partitas controversas, de quibus habetur actum in hac eadem causa *sub tit. de dote*, debita erant liquide, & sine controversia, ex causa restitutionis dotium, scut. 8500. que tutores solvebat obtulerunt ex dicto pretio per emptorem depositato, juxta chirographi, & instrumenti conditiones, & vincula ut supra; dicta verò Comitissa oblationem recusante, ac petente pecuniâ liberam, orta est controversia in Congregatione baronum.

In qua pro Comitissa scribens dicebam, quod licet Bulla baronum in arbitrio Congregationis ponat modum solvendi pretium creditoribus, cum cautione, vel sine, atque respectu illius creditoris, quem certum est esse omnibus anteriorem, justè interponendum sit arbitrium pro exemptione ab hujusmodi onere, ut per Seraph. *dec. 1019. n. 1. & decif. 70. in fin. post Fenozon. ad Statutum*. Agnoscebam tamen difficultatem respectu emptoris cum illa lege contrahentis, inquirere non debentis, an unus esset anterior, vel posterior, cum hoc attendatur, & procedat in ordine ad ipsos creditores, atque respectu timoris, qui probabiliter haberi, vel non haberi possit de aliis creditoribus anterioribus detegendis, & postea supervenientibus, juxta praxim desumptam ex *tex. in leg. final. & sp. presam. Cod. de jure deliberandis*, ad quem effectum certa anterioritas (quam indubitatum erat concurrere in isto credito dotali) iustragari potest; secus autem quoad cautelam emptoris pro evictione, quæ non solum ratione crediti, & hypothecæ anterioris, sed etiam ratione vindicationis jure domini in venditore cessantibus sequi possit, quo casu anterioritas creditorum nihil prodesset, unde agnoscedo difficultatem ex hac via insuperabilem, dicebam Comitissam non teneri, neque cogi posse ad sui crediti satisfactionem consequendam ex hujusmodi pretio, sed ei liberum remanere debere arbitrium sibi satisfaciendi ex aliis bonis, itaut pecuniam liberam consequeretur.

3 Creditor enim fundatam habet intentionem in jure consequendi pecuniam liberam, neque tenetur eam recipere vinculatam, ex deductis per Arias de Mela *lib. 1. variarum, cap. 16. num. 27. cum seqq. Duran. decif. 421. numer. 10. decif. 274. num. 13. post Zachiam de obligat. Camerali*, Romana vincit 26. Junii 1651. coram Rojas *inter ejus impress. decif. 458. num. 6.* Et in individuo dotis restituenda per filios primi matrimonii mulieri etiam ad secunda vota transeunt, ut ad aliquam cautionem teneri non debeat, sed pecuniam liberam habere, firmavit disputatio formiter articulo Rot. in Romana dotis prima Decembris 1633. coram Dunozeuo.

4 Cum enim pecunia cum hujusmodi cautione soluta, five loca montium vinculatæ, longè minus valeant, quam libera, quia vincula minuant de valore, ut in specie aliis allegatis firmavit in *decisione ultima* apud Posth. *de subhast. in novissimis additionibus*, & in Romana cambiorum 4. Decembris 1662. coram Veropio, ac laitis deductum, & examinatum habetur in Romana locorum montium pro Paulo Stortia, *sub tit. de regalibus ad materiam locorum montium*, idcirco injustum, atque juri naturali, vel gentium contrarium videtur, ut creditor qui suam pecuniam liberam dedit, tantundem recipere cogi debeat ita recipere cum vinculo intrin-

Card. de Luca, Lib. I.

secum valorem diminuentem, itaut consequens decem, in effectu consequatur quinque, vel sex, quia est tollere jus tertii, non ex beneficio legis, sed ex pacto, & propria providentia competens, quod absque causa publicè utilitatis, vel juxta unam opinionem fieri non potest, vel juxta alteram non debet, neque convenit.

Neque in hoc obitare dicebam dispositionem Bullæ baronum, five quotidianam praxim in concursu creditorum ad bona defuncti, vel obtrati debitoris; Bulla enim, licet etiam ex hoc capite (minus tamen debet) aliquibus visâ sit exorbitans, nemini facit injuriam, atque alterius jus non ledit, dictam cautionem, seu investimentum demandando; siquidem stantibus fideicommissis, vel investituris, quibus hæc, & alia baronum castra, & bona subjacent, creditoribus de rigore justitiæ nullum jus ad dicta bona competeret. neque questum est, ita successor veniens jure proprio, liberè illos rejicere valeat; unde cum Bulla, exorbitando à jure dispositione, in concursu creditorum gratiam, fideicommissorum aliorumque vinculorum obstatuam tollat, eis que concedat id quod alias præterdere, & consequi non possent, itaut respectu creditorum sit mera gratia, & largitio, ideoque conquiri non possunt, quod nihil percipiendi erant, si cum ista alterante qualitate minus percipiunt, semper enim eis favori fieri dicitur, dando dimidium, vel onerosum, potius quam nihil, & hæc est ratio, quæ bene Bullæ dispositionem in hac parte ab exorbitantia salvat.

6 Ista verò ratio non adaptatur hujusmodi credito dotali, quod absque Bulla prædicta beneficio mulier liberè non obstantibus fideicommissis consequi potest ex jure communis dispositione in vim *auth. res que, C. communis, de legatis*; igitur nimium alperam videbatur, quod ita creditrix, quæ de justitiâ liberam sui crediti consequationem obtinere poterat, pariformiter tractaretur cum illis, quibus ex gratia id conceditur.

Prout neque obitare dicebam quotidianam Tribunalium praxim super dictæ cautionis necessitate in concursu creditorum ad bona debitoris deocho, five suspectæ hæreditatis, de qua praxi tractatum habetur in Romana concursus creditorum Cardinalis Cœcchini *sub tit. de credito*, idem procedit, ubi agitur de patrimonio deocho, cuius omnia bona vendere oporteat, aliis emptorem sine hujusmodi cautela non invenientia; five ubi venditis tantum aliquibus bonis, quæ emptor non nisi cum hac lege emere voluit, creditor petit ex hujusmodi pretio sui debiti satisfactionem, tunc enim conquirendi causam non habet, quia in primo casu ita cogit necessitas resulsans ex venditione bonorum, cum qua & non aliâs satisfactionem consequi potest; & in secundo præjudicium resulsat ex sua voluntate, dum ex pretio ita vinculatato satisfactionem eligit, & petit.

Secus autem ubi, aliis debitoris bonis superextantibus creditor recuset ex rei venditæ pretio vinculatato satisfactionem consequi, quia illam liberam obtinere velit, vel ex venditione mobilium, & se moventium in libero commercio existentium, vel ex aliorum bonorum fructibus, ex Salviani interdicti remedio obtinendis, five etiam rigorosè ex stabili subhaftatione, diminuto pretio absque cautela evictionis, quia tunc nulla subest causa cogendi creditorem invitum ad recipiendum suum creditum diminutum, ut ita distinguendo bene habetur *d. decif. 274. post Zachiam de obligat. Camerali*.

7 Et cum hac distinctione, ab exorbitantia salvari possunt chirographa quotidiè emanantia, cogentia creditores invitos pro sola emptoris cautela ad recipiendum eorum creditum ita vinculatam, quia rectè procedunt, ubi creditori non potest alias esse consultum, quam ex rei venditæ pretio, quod alias non nisi cum dicta cautela inveniretur, secus autem ubi alia suppetant debitoris bona, ex quibus creditor dicat, posse, & velle liberam satisfactionem consequi; tunc enim videtur, quod esset quodammodo violare jus gentium, & tollere jus tertii, in gratiam privati emptoris, ideo cum dicta distinctio in hac materia procedi debere videretur.

8 His non obstantibus Congregatio censuit, Comitissam cogendam esse ad dictum pretium ita vinculatam recipiendum, stante chirographo ita demandante, adversus quod Congregatio decernere non poterat, nisi illius obstatulum ab eodem Papa removeretur; & quamvis replicarem, quod in generalibus provisionibus exorbitantibus, præsertim emanatis non per viam legis generalis, sed per viam gratiæ specialis, non censetur comprehensa causa dotis, ut in specie

P 2 mora

9. moratoria, seu alterius provisionis concessa per Principem in prejudicium creditorum, quod sub ea non veniat dos, firmant Jo: Baptista de S. Blasio de privilegii dotalibus, privileg. 289. & Franch. decis. 219. nihilominus quia in eodem chirographo sub quodam verborum involucri (& abique dubio grapho per voluntatem) etiam de dote mentio fiebat, vti cum Papa voluit chirographum, unde cautis in illorum esformatione procedendum videtur propter praedicta, quae ex verbis sub involucri appositis resultant, extra reclamationem Principis, qui solum ex summano advertit ad reclamationem, etque impossibile est legere singula chirographa, vel suppletionem per extensum, atque clausulas, & verba ponderare, sed debet esse onus officialium, ad quos pertinet.

ANNOT. AD DISC. XCVII. & seqq.

DE materia cautionis contenta in hoc discursu, habetur pluries actum sub tit. de credito, praeterim disc. 53. & seqq. Ac etiam ibid. disc. 127. agitur de contentis in disc. 98. Ac etiam de contentis in disc. 99. eod. tit. de credito disc. 53. cum seqq. & multa deducit de Matin. in addit. ad Reverter. decis. 82.

ROMANA LOCORUM MONTIUM PRO HAEREDIBUS MARCELLI SACCHETTI, CUM DUCE SFORTIA.

Causa disputata in Rota sine resolutione, postea concordata.

AN in concursu creditorum Baronis super pretio castrorum venditorum de ordine Congregationis in vim Bullae baronum, attendatur anterioritas iuxta ordinem juris in bonis liberis, vel potius debeant esse posteriores creditores, quibus ex licentia Principis quaesitum est jus super eisdem bonis, antequam Congregatio manus apponeret, quamvis essent in tempore posteriores. Et aliqua de Constitutionibus Apostolicis super prohibita alienatione bonorum jurisdictionalium, an capiant impositiones censuum, & hypothecae.

SUMMARIUM.

- 1 Facti series.
- 2 Bulla baronum disponit ex pretio bonorum disjuncti creditorum iuxta ordinem eorum anterioritatis.
- 3 Declaratur, quomodo, & quando id procedat.
- 4 Creditores cum assensu posteriores, vincunt anteriores.
- 5 Pretium seu dote non est feudale.
- 6 Declaratur, ubi res alienatur de mandato iudicis, & de ratione.
- 7 De rationibus, quibus innixa est conclusio, de quibus.
- 8 De conclusione, quod eadem feudalis, vel fideicommissaria qualitas dari non potest in re, & pretio.
- 9 Congregatio baronum in vim bullae tollit vincula ab ipsa re, quae transit libera in emptorem, & transfert in pretium.
- 10 Examinantur decisiones dantes distinctionem inter rem, & pretium.
- 11 An bulla baronum super bonis fideicommissariis tribuat jus creditoribus ab initio, & an operetur, ut tunc, vel ut nunc.
- 12 Expenditur auctoritas Aderlini de pignori, & quando Doctoribus deferendum sit.
- 13 Confessio, vel praesuppositum fideicommissi, illud non probat, nec inducit si verum non adest.
- 14 Cassa, & locatarij jurisdictionalia in Stram Ecclesiastico, an censentur feudalia, vel allodialia, distinguuntur.
- 15 De constitutionibus Apostolicis prohibentibus alienationes, & contractions bonorum jurisdictionalium, ut non comprehendat impositiones censuum, & hypothecae, antequam hoc prohiberetur.

DISC. XCVIII.

1 Dux Alexander Sfortia de anno 1620. pro extinguendis debitis, obtinuit ab Urbano VIII. facultatem imponendi

di censuque ad summam scut. 250. mil. super ejus terris Vallis Montanae, & Lugnani, non obstantibus constitutionibus Apostolicis Sixti V. Clementis VIII. & Pauli V. ac etiam forte ejusdem Urbani, prohibentibus alienationes, & quoscumque contractus in bonis jurisdictionalibus, ac etiam non obstantibus fideicommissis ordinatis per Joannem Hieronymum, Joannem Baptistam, Fulviam, & alios de Comitibus, dictarum terrarum dominos, a quibus jus successorio in praefatum Ducem devenerat. In vim juris licentiae, ac respective fideicommissorum derogationis, inter alios census ad dicto Duce ejusque filios impositos, fuit unus scut. 5. mil. in sorte super dicta terra Vallis Montanae ad favorem Joannis Baptistae Garzonii, dictum censum acquirentis ex pecuniis obventis ex pretio casalis Fufani, quod ipse de anno 1627. vendiderat pro pretio scut. 17500. Marcello Sacchetto, sub pacto investimenti hujus rata in bona stabilia, loca montium, vel census, ad effectum multiplicandi usque ad summam scut. 14. mil. pro cautela emptoris. Cum autem postmodum per Congregationem Baronum in vim Bullae Clementinae, accedente etiam speciali chirographo ejusdem Urbani VIII. dicta terra Vallis Montanae vendita esset Principi Barberino, ex pretio restitutum fuit dictus census, cuius rata scut. 3. mil. investita fuit prius in alium censum, eoque deinde redemptio in 29. loca montis ad favorem dicti Garzonii, seu ejus haereditatis, sub duplici vinculo, primo scilicet ad favorem dicti Barberini emptoris, seu Principis Pamphili secundi emptoris, à Barberino causam habentis, & secundo ad favorem haeredum dicti Sacchetti pro multiplo, & respective evictione dicti casalis, ex cuius pretio ista pecunia proveniebat; verum Dux Ludovicus Sfortia praefati Alexandri ex filio nepos, tanquam cessionarius illorum de Scottis, aliorumque creditorum anteriorum praefata census impositioni, ex iudicio agitato contra indecentiam hereditatem jacentem dicti Garzonii, praefata loca montium tanquam anterior avocavit, deindeque pretendere cepit deleri debere dictum vinculum ad favorem haeredum Sacchetti, majus jus non habentium, quam idem Garzonius haberet; & introducta causa coram A. C. ab isto prodit sententia reis conventis favorabilis, super dicta petita delationis denegatione, introductaque per appellationem causam Rota coram Bevilacqua, datoque dubio, an sit locus delationi vinculi, ac proposito de mens. Junii 1666. nulla capta fuit resolutio, neque causa ulteriores habuit progressum, utpotè per concordiam sopita; unde propterea, ac cessant ulteriores dispositiones trutinam, & successivè non apertum Rota votum, efformari non potuit omnino maturum iudicium super hujus controversiae veritate.

Pro illa verò notitia, quae desumitur ex hac unica disputatione Rotali, in qua logo ego pro Sacchetti scribam, mihi videbatur, justitiam ac probabilitatem istis potius assistere; licet enim Bulla in verbis mandet ex pretio castrorum, & bonorum, quae per Congregationem, non obstantibus fideicommissis, aliisque vinculis, vendi contingat, satisfieri Baronis creditoribus, juxta ordinem eorum anterioritatis, & posterioritatis, prout de jure, perinde, ac si bona distracta ejusdem debitoris libera, & indifferentia essent, talique sit praxis Congregationis, unde propterea cessat illas difficultates, quae alias de stricto jure probabiliter cadere possent super aequali omnium concursu, non curata differentia temporis, si aequalitate causae, seu temporis, in quo ipsi jus acquirunt contemporaneè in vim Bullae, dum prius de jure nullum jus habebant, ex iis, quae desuper deducta habentur hoc eod. tit. in Romana restitutionis pecuniarum disc. 78.

Nihilominus dicebam scribens in ista causa, id rectè procedere inter creditores indifferentes Baronis debitoris, quibus antequam Congregatio manus apponeret, & vincula solveret, nullum ius ad hujusmodi bona competebat, standibus fideicommissis, ob quae in proprietate non erant hypothecabilia, quasi quod Bulla, postquam remota essent vincula, ita fingeret pretium esse de bonis liberis debitoris à principio, quod ut dictum est, nisi expressè disponeretur, suas habere posset difficultates.

Secus autem, ubi agitur de iis creditoribus, qui ex particulari licentia, seu facultate Principis, cum fideicommissorum derogatione, jus quaesierat super ipsi bonis, priusquam Congregatio manus apponeret, atque removendo vincula, illa reduceret ad statum bonorum liberorum, & indifferentium, quoniam tunc rectè intrat conclusio apud feudistas receptissima, ac in foro indubitata, de qua Alich. & Urill. decis. 286. Franch. decis. 64. & 75.

75. Gait. de credito c. 4. questio 11. n. 382. Salgad. in Labyrinth. p. 2. c. 4. n. 40. & per tot. quod scilicet in bonis in libero commercio, ac in libera debitoris dispositione non existentibus, creditores habentes assensum à Principe, vel à lege, quantumvis posteriores, vincunt anteriores, quantumvis privilegiati, quoties privilegium non est tale, quod habeat vim affensu, & tribuat jus in ipsismet bonis prohibitis, ex ea clara ratione, quod cum hujusmodi bona non sint in commercio, non cadunt sub hypotheca generali, & consequenter creditores quantumvis hypothecarii, & anteriores, tali assensu contentis, reputantur tanquam chirographarii, nullum concursum habentes cum hypothecariis quantumvis posterioribus, ut deducitur hoc tit. dicto disc. 78. ac etiam pluries sub tit. de Regalibus ad materiam officiorum, in Romana pretii officiorum, & in Romana diminutionis pretii, & in aliis in proposito concursus super officiis inter creditores habentes reservationem decreti, & illos, qui eo careant.

Adversus praemissa, duo dicebantur ex parte actoris, primo, quod ista procedunt in ipsis bonis, secus autem in pretium, quod eadem naturam non habet, sed dicitur de bonis liberis, & allodialibus, quia pretium feudum non est feudale, deducendo in specie super ista conclusione firmata per Rotam in Aprutina terra Montorii 2. Maji 1644. coram Peutingerio; & magis ad rem in specie concursus inter habentes, & non habentes assensum, Manente decis. 58. num. 1. & seqq. cum quo processum est in Romana pecuniaria sui concursus creditorum 15. Junii 1665. coram Emerix. Et secundo, quod eadem procederet, ubi non ad effectum dispartio Bullae baronum, per quam utpotè tollentur fideicommissa aliisque vincula, ita dicebatur etiam ab initio ad huc bona quaesitum jus ipsis creditoribus anterioribus, quasi quod Bulla operetur ut tunc potius, quam ut nunc.

Neutrum verò fundamentum habere videbatur substantiam, praesertim verò primum omnino fragile, nulliusque ponderis, licet enim vera sit dicta conclusio, de qua frequentes in aliis hoc eod. tit. quod pretium feudum non est feudale, sed reputatur de bonis liberis, & allodialibus, ob regulam, praesertim in particularibus receptam, quod pretium non succedit loco rei, quo tamen regula non intrat in feudis, quae receptum est importare universitatem, cadente solum quaestione, an sit facti vel juris; sed hoc non obstante adhuc pretium succedit loco rei, ut ex text. feud. in cap. ult. de feud. cognit. ubi Jacobin. Bald. Alvarot. & ceteri Franch. decis. 64. Rovin. decis. 45. n. 7. bene Merlin. lib. 2. contr. 90. n. 34. & ceteri communiter. Adhuc tamen intrabat vera limitatio, ut id non procedat, quoties agitur de pretio retrahendo ex re vendita de mandato iudicis, ad effectum satisfaciendi creditoribus, quoniam tunc illud sine dubio succedit loco rei, ex deductis apud Surd. decis. 206. & Franch. dicta decis. 64. & admittitur apud Manente dicta decis. 58. ubi datur haec distinctio, ac revera est conclusio in praxi absoluta, passimque recepta. Tum ex eo, quod non potest aliàs satisfieri creditoribus quantitas, assensum habentibus, quoniam aliàs creditores cum assensu regredi possent ad ipsam rem, unde propterea emptor regredi possit ad suum pretium, sine quo aliàs non invenirentur emptores, ideoque ubi ex facta iudicis emptor affecturatur ab hujusmodi molestis, ita ut creditoribus cum assensu contentum non remaneat super ipsa re, indubitatum est, ad instar casus, in quo ipsa res consumpta sit 1. pretium ejus loco succedere.

Duplex etenim ratio tribui solet dictae conclusioni, quod pretium feudum non est feudale, & ex qua ad instar idem dicitur de pretio rei emphyteuticæ, & fideicommissariae, cum similibus, una scilicet, quia esse pro eadem re dare duplicatum feudum, unum in ipsa re, alterum in pretio, quod de jure non procedit, ut in specie habetur actum in Albanen. seu Pedamontana bonorum hoc tit. disc. 48. Et altera, quod pretium dicitur pecunia, & sic de rebus allodialibus indifferentibus regulandis cum terminis generalibus, abique eo, quod tollatur virtus assensus, rectè operativi super ipsa re, contra emptorem, qui sibi imputet, cur sibi non consuluit, sed ejus pecuniam venditori sub tali periculo tradidit, ut ratiocinatur Manente dicta decis. 58.

Neutra ex his rationibus adaptatur casui, in quo alienatio fiat cum auctoritate iudicis, ut ex pretio creditoribus satisfiat, multoque magis ubi accedit auctoritas Congre-

gationis Baronum in vim Bullae transmittentis rem omnino liberam in emptorem. Non quidem prima, quoniam incompatibilis concursus ejusdem feudalis, seu fideicommissario qualitatibus in re, & pretio, procedit, ubi tantumque esset penes eandem personam, seu in eodem genere sub eodem titulo, ut declarat in dicta Albanen. seu Pedamontana disc. 48. Ius autem ubi qualitas omnino tollitur à re, & transfunditur in pretium, ut in proxime allegata causa, ac etiam in Romana annui redditus disc. 42. hoc pariter titulo. Minusque altera, nedum ob supradictam rationem circuitus, militentem ubi venditio fiat cum auctoritate iudicis ordinarii, ob quam emptor, quamvis sub publica hasta, de jure non redditur tutus à creditorum hypothecariorum molestis (praeterquam ubi ex stylo, rationabiliter inducto, & ad totum mundum extendendo, hujusmodi effectus sequeretur, ut in perlicue Europae partibus, & tribunalibus servatur.) Sed factum est auctoritate Congregationis Baronum, quae ad praesertim Bullae Clementinae, tollit omnia vincula ab ipsa re omnino libera transiente in emptorem, eaque inserta in pretium, & fortius, ubi accedit etiam, ut in praesenti, speciale chirographum Papae, ita disponens, ita enim absolutum remanet, pretium in omnibus succedere loco rei, atque in illud transferri omnia ejusdem rei vincula, ut in specie venditionis factae in vim Bullae Baronum, firmatur in Romana Salyiani coram Peuting. decis. 4. & 66. part. 11. recent. & quarum secunda est etiam repetita, post Salgad. in Labyrintho decis. 96. ideoque dicta distinctio inter rem, & pretium in his terminis nullum penitus habet fundamentum.

Et quamvis ex dict. decis. 58. Manente, dicta distinctio canonizari videatur in d. Romana concursus 15. Junii 1665. coram Emerix, attamen id ibi non omnino mature dicitur, sed vel obiter, vel ad suprabundantiam, cum illius resolutionis fundamentum contra creditores habentes assensum, consisteret in eo, quod ageretur de emphyteuti, merè hereditaria, jure allodialium regulanda, non obstante prohibitione alienandi, ac etiam hypothecandi, utpotè respiciente favore domini directi, ob intercessum laudimiorum, quod an subsistat, nec ne, habetur particellariter actum in eadem causa in sua materia sub tit. de emphyteusi; prout quamvis pariter eadem distinctio in proposito concursus super pretio officiorum deducatur in Romana pretii officiorum 27. Novembris 1658. & 17. Novembris 1659. coram Bevilacqua, adhuc pariter fuit aequivoce, bene agnitus ab eadem Rota in Romana concursus creditorum 10. Junii 1661. Coram Cerro, & in aliis, quamvis ex aliis motivis dictae resolutiones essent probabiles, ut habetur actum in eadem Romana pretii officiorum sub tit. de Regalibus ad materiam officiorum.

Alterum erat actoris fundamentum deductum ex Bulla Baronum, tollente omnia fideicommissa, aliisque vincula, unde propterea pro eo scribentes dicebant, ista bona possessa per Barones, non obstantibus fideicommissis, quinimo etiam prohibitionibus resistentibus à constitutionibus apostolicis Sixti V. Clementis VIII. Pauli V. & Urbani VIII. super alienatione jurisdictionalium, redacta esse ad instar bonorum allodialium, & indifferentium, ideoque ab initio accidisse sub hypothecis, allegando in id tanquam specialem auctoritatem Merlini de pignori. lib. 2. tit. 1. quest. 11. num. fin.

Verum, reflectendo etiam ad veritatem, istud fundamentum videbatur magis fallax quam primum, quoniam omnino verius videtur, Bullam praedictam nullum tribuere jus creditoribus ab initio super ipsis bonis, sed tantum eos admittere ad pretium, postquam Congregatio manus apposuit, ac vincula subsistit, & sic operatur ut nunc, non ut tunc, ex iis quae plenè in proposito deducta habentur hoc eod. praesertim in Romana restitutionis pecuniarum de Casfarellis disc. 78. & in Romana dote de Comitibus disc. 82. quae compendiosè deducebantur etiam in ista causa, nullatenus curata à auctoritate Merlini de pignori. quoniam revera hic author non descendit ad hos terminos, ac distinctiones, neque articulum examinat, sed abique auctoritate vel ratione, simpliciter refert praxim, prout nudi facti est, quod scilicet bona Baronum quamvis feudalia, seu fideicommissaria, venduntur per Congregationem ad instantiam creditorum, non examinando quomodo id sequitur; & nihilominus, abique praedicta gravitatis, & doctrinae istius auctoris, obfervabam rectè illi congruere posse ea, quae de ipsomet, atque de Doctoribus Sacri Coniculis non versantibus in majoribus Tribunalibus Sacri Coniculi, & Ro-